

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg foreslår, at forslagene henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den som punkt 3 på dagsordenen opførte sag er som tidligere meddelt udgået af dagsordenen for mødet i dag.

Den næste sag på dagsordenen var herefter:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 175:

Forslag til lov om ophævelse af lov om Lokalradiofonden.

Af kommunikationsministeren (Torben Rechenдорff).

(Fremsat 30/4 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Qvist Jørgensen (S):**

Da vores ordfører på dette område, hr. Helge Mortensen, er en af de ret mange medlemmer, der i år og i denne uge fylder 50 år, skal jeg påtage mig at fremføre vores synspunkter.

Vi synes på en måde, det er ærgerligt, at Eberød Bank skal nedlægges. På den anden side er det jo prisværdigt, at regeringen og de partier, der stemte for loven, nu er kommet til den erkendelse, at denne meget omtalte bank kun kan eksistere i fantasiens og i fiktionens verden.

Da loven blev vedtaget i juni 1988, advarede vi imod dens gennemførelse. Vi mente, det var forudsigeligt, at loven ikke ville komme til at virke efter hensigten. For det første, fordi omgængelsesmulighederne er oplagte – det pegede vi på i et betækningsbidrag – for det andet, fordi kontrolmulighederne er vanskelige og kræver omkostninger og bureaukrati, som ikke står mål med omsætningen. Endelig advarede vi imod regeringens forestilling om reklameindtægternes størrelse; det samme gjorde i øvrigt også lokalradioerne.

I bemærkningerne til dette lovforslag indrømmer regeringen da også, at den har taget fejl, og vi står så tilbage med palmerne og kan sige: Hvad sagde vi? Men vi vil nu ikke være særlig hoverende.

Vi har først og fremmest været imod Lokalradiofonden, fordi den er uretfærdig over for de fleste lokalradioer. For de små og mellemstore radioer, som har haft svært ved at få økonomien til at hænge sammen, betyder afgiften på de 10 pct. ofte, at man enten ikke kan skaffe pengene eller må låne sig frem. De fleste radioer kører med underskud; og der er jo ikke tale om, at man skal betale afgift af overskud, men af omsætningen, og derfor betyder afgiften, at underskuddene bliver større, og når det så lykkes at få dækket underskuddet ind ved tilskud eller gaver, ja, så skal man igen aflevere 10 pct. i afgift.

Tanken var så den, at der skulle komme et beløb tilbage i radioerne – man drømte om et tilskud i størrelsesordenen 450 kr. pr. sendetime – og hvad er det så, der er kommet ud af det? Ja, hvis radioen er heldig, kan den få ca. 35 kr. ud af det pr. sendetime; det kan vi jo se beskrevet i tabellen i bemærkningerne. Vi vil egentlig hævde, at et så beskedent beløb vil enhver radio kunne skaffe sig uden Lokalradiofonden.

Sandheden er jo den enkle, at denne Lokalradiofond har medvirket til lukning af flere stationer, end den har gavnet, og derfor kan vi i det hele støtte lovforslaget om nedlæggelse af fonden. Til gengæld mener vi, at der bør etableres en støtte til de små lokalradioer, til deres direkte og faste udgifter, dvs. til udgiften til Koda og Gramex, og vi vil i udvalgsarbejdet se på, hvilke beløb det drejer sig om, og på hvilken måde støtten kan finansieres og ydes.

I forbindelse med lovrevisionen i næste samling vil vi endvidere lægge op til en udvikling på nærmedieområdet, så det bliver lettere og almindeligt, at borgerne kan komme til orde i disse medier. Vi tænker på en ordning med etablering af båndværksteder, hvis produktioner skal sikres adgang til medierne igennem en såkaldt åben kanal, en mulighed, der allerede i dag eksisterer, men som efter vores opfattelse ikke bliver tilstrækkeligt udnyttet.

Jens Jørgensen (KF):

Jeg vil gerne på Det Konservative Folkepartis vegne give regeringens forslag, forslaget fra kommunikationsministeren, vores varmeste tilslutning.

Da loven i sin tid blev gennemført i 1988, var den et led i et større samlet projekt, havde jeg nær sagt, omkring lokalradioer og finansiering

[Jens Jørgensen]

af lokalradioer. Der indgik i det spørgsmålet om, at lokalradioerne fik mulighed for reklamefinansiering, altså indtægter.

Jeg har personlig altid syntes, det var en forkert lov; jeg synes, det er forkert, at de lokalradioer, som arbejder grundigt og seriøst for at skaffe sig et indtægtsgrundlag i form af reklamer, skal aflevere 10 pct. af deres indtægter til en fond. Så skal man sidde og administrere midlerne i fonden, og så skal de deles ud til nogle andre.

Hvis man kigger på de tanker, der var fremme omkring 1988, så havde man nogle drømme eller nogle forhåbninger. Ifølge en rapport troede man på, at der var reklameindtægter i en størrelsesorden på omkring 300 mio. kr. Det, man satsede på i forbindelse med bemærkningerne til lovforslaget i sin tid, var, at de måske lå i en størrelsesorden omkring 36 mio. kr. Kigger vi på de faktiske forhold i 1990, så viste der sig en indtægt til denne fond på omkring 6 mio. kr., måske lige godt og vel. Heraf har man skullet bruge godt og vel 2 mio. kr. til afdrag på lån og til administration. Det siger sig selv, at så megen administration for så lidt ikke er rimeligt.

Jeg vil godt give tilsagn om, at vi vil støtte lovforslaget; jeg vil godt give tilsagn om, at vi under udvalgsarbejdet i øvrigt vil se opmærksomt og interesseret på eventuelle overgangsordninger, sådan som det er skitseret i bemærkningerne til lovforslaget og i selve lovforslaget, overgangsordninger, der skal dække resten af 1991.

Men en klar og utvetydig støtte til Kommunikationsministerens forslag om, at man pr. 1. juli 1991 nedlægger Lokalradiofonden.

Helge Sander (V):

Indledningsvis vil jeg også gerne give min fulde tilslutning til dette lovforslag, som jeg håber at vi kan give en hurtig udvalgsbehandling, således at det kan vedtages, inden der skrives 1. juni.

Derudover vil jeg gerne sige, at Venstre var med til at indgå et forlig i sommeren 1988, hvor vi gerne ville have, at lokalradioerne skulle reklamefinansieres. Så var der andre, der til gengæld gerne ville have, at der skulle laves en ordning, som kunne hjælpe radioer, som måske ikke havde de store reklamemuligheder, mente man.

Dette forlig indgik vi, dog med den helt klare bemærkning fra vores side, og som jeg selv fremsatte her fra talerstolen, at vi var meget usikre over for det og derfor bad om, at det blev en aftale gældende for 2 år, hvorefter vi skulle tage det op til nyvurdering. Det er baggrunden for, at Venstre i de to år, der gik, ikke sagde noget, men tilsluttede sig, fordi det var et forlig, men at vi så til gengæld efter 1. august sidste år ved flere lejligheder har fremført ønsket om, at vi fik ophævet Lokalradiofonden.

Forklaringen er jo ganske enkel. Det er simpelt hen, fordi vi her har en konstruktion, der har skadet mere, end den har gavnet. Det har i hvert fald gavnet uhyre lidt dér, hvor det skulle hjælpe, eftersom man har fået udbetalt, jeg tror vel en tiendedel af det beløb, som var tænkt fra starten.

Derfor mener jeg heller ikke, at der sker den store skade ved, at man nu nedlægger fonden, for de, der skulle have haft pengene, har slet ikke fået det, som de havde forventet og regnet med for at kunne drive disse radioer.

Men det ændrer ikke ved, at vi ikke vil være afvisende over for at se på nogle forhold, som måske kan lette det for de allermindste radioer: afgifter og måske tekniske udgifter. Det vil vi gerne se på under udvalgsbehandlingen.

Men som udgangspunkt mener vi ikke, at Lokalradiofonden kan fortsætte. Forhåbentlig er der mange lokalradioer, der fortsat kan – det er jeg helt overbevist om, fordi nogle af dem har en baggrund i form af nogle, der har interesser i at drive en lokalradio, og fordi andre af dem, som måske har større økonomisk behov, også stadig væk har reklameindtægter. Og når man ikke skal afgive 10 pct. af både reklameindtægterne og andre indtægter, så vil der selvfølgelig være endnu større interesse i at skaffe sig disse indtægter. Derfor mener vi, at det er ganske glimrende, det, vi bevæger os hen imod.

Men at vi i hvert fald forestår afviklingen, som det er foreslået af Kommunikationsministeren, det vil vi meget gerne give vor tilslutning. Så altså hurtig udvalgsbehandling og meget gerne en vedtagelse af dette lovforslag, inden vi sendes på sommerferie.

Birthe Hansen (SF):

Da mit partis ordfører, fru Pernille Frahm, ikke kan være til stede, skal jeg på hendes vegne udtale følgende:

[Birthe Hansen]

Lokalradiofonden blev oprettet for at garantere ikkekommercielle radioers eksistens. Princippet var, at radioer med gode indtjeningsmuligheder betaler til radioer med mindre gode eller slet ingen indtjeningsmuligheder. Og det betyder, at man kan oprette lokalradioer i tyndt-befolkede områder med få lyttere, at minoritetsgrupper får bedre muligheder for at blive hørt, og at man dermed har sikret et bredere mediebillede.

Ophævelsen af monopolet var en rigtig beslutning, men det er ikke ligegyldigt, på hvilke betingelser man ophævede det, for hvis kun kommercielle radioer kan eksistere, giver det let en tendens til et ensartet mediebillede, der desværre også vil smitte af på de landsdækkende statsradioprogrammer. Desværre ikke fordi de er ringere, men fordi de bliver ensartede, og det, vi skulle have, var variation.

Nu vil man så nedlægge Lokalradiofonden, dels fordi den ikke fik de indtægter, man havde regnet med, dels fordi der klages fra visse lokalradioer over indbetalingerne til fonden. Herefter vil lokalradioerne være overladt alene til lokale støtteforeninger og til andre kulturelle fonde; med andre ord: Vi vil se en masselukning af lokalradioer.

Måske lavede vi ikke vort arbejde grundigt nok, da vi oprettede Lokalradiofonden. Der var for mange smuthuller, hvilket de dalende indtægter er et tydeligt tegn på. Efter at have eksisteret i et par år har en del lokalradioer fundet smuthullerne, og indtægtsgrundlaget til fonden er væk. I stedet for at gribe ind og lukke hullerne vælger man at give afkald på det politiske ansvar.

Derfor når jeg frem til at sige, at SF i modsætning til de andre ordførere ikke vil være med til at nedlægge Lokalradiofonden, hvis ikke der sættes noget andet i stedet for. Så jeg lyttede med glæde til hr. Helge Sander, der talte om en vis forståelse for en overgangsordning og nogle, der eventuelt kunne hjælpes på en eller anden måde. Derfor vil jeg sige, at vi selvfølgelig vil gå positivt ind i udvalgsarbejdet, bl.a. med henblik på at der måske kan laves en ordning, som går i stedet for Lokalradiofonden.

Kim Behnke (FP):

Som en af dem, der må vedstå arv og gæld på Lokalradiofonden, er det unægtelig et glædeligt øjeblik at kunne være med til at behandle en lov om ophævelse af Lokalradiofonden.

Som det fremgik af Fremskridtspartiets betænkningssbidrag hin dag i juni 1988, så gik vi på daværende tidspunkt udelukkende med til at indstifte fonden, fordi det indgik i en samlet aftale om på samme tidspunkt at få indført reklamer i lokalradioerne. Vi var allerede dengang, som det fremgår af forhandlingerne fra dengang, meget i tvivl om, hvorvidt Lokalradiofonden overhovedet ville få nogen som helst betydning. Én ting var vi i hvert fald helt sikre på, nemlig at det ville give et stort administrativt besvær rundt omkring hos lokalradioerne, og det er jo også det, vi siden har kunnet konstatere.

På daværende tidspunkt, nærmere bestemt den 28. juni 1988, fremgår det af andenbehandlingen af det daværende lovforslag nr. L 32 i sp. 949 i Folketingets forhandlinger, at Fremskridtspartiet kun følte sig bundet af det daværende forlig, indtil den pågældende samling var udløbet, og i samme øjeblik der måtte forefindes et politisk flertal for at få Lokalradiofonden nedlagt, ville vi benytte os af det og gøre, hvad vi kunne, for at få fonden afviklet igen.

Det gik ikke helt så hurtigt, som vi havde regnet med, men vi glæder os over, at vi i dag har førstebehandlingen af netop lovforslaget om at få Lokalradiofonden nedlagt, og jeg skal, som flere andre ordførere har gjort, bestemt gerne medvirke til, at vi får dette lovforslag hurtigt behandlet. Vi ved positivt, at der er rigtig mange lokalradioer ude omkring i landet, der venter på, at dette lovforslag bliver gennemført, så man får en større chance for overlevelse.

Men derudover mener vi, at der er god grund til, at vi til efteråret i det hele taget tager en diskussion her i Folketinget ikke blot om lokalradioernes, men måske også om lokal-tv's økonomiske muligheder i det hele taget.

Jeg kan ikke lade være med at benytte lejligheden til at referere til en lokalradio, ganske vist ikke i Danmark, men en lokalradio i Berlin. Den sender på frekvens 100,6 – ikke fordi jeg skal reklamere for den, for man kan såmænd ikke engang modtage den her – men den hedder også samtidig »100,6«. Det er en rent kommerciel lokalradio, forstået på den måde, at den lever udelukkende af reklameindtægter.

Da jeg hørte, hvilket overskud denne lokalradio er i stand til at præstere over for sine investorer, så var mit umiddelbare indtryk, at de da mindst måtte sende reklamer i halvdelen af de-

[Klim Behnke]

res sendeflade; men det er ikke tilfældet. Denne lokalradio, der sender i Berlin og kun i selve Berlin centrum, har en sendeflade, der gør, at de har 7 minutters reklame pr. time, de sender radio. De sender radio 24 timer i døgnet. Og hver måned – og det er ikke hvert år, men hver måned – er denne lokalradio i stand til at aflevere 1 mio. DM i regulært overskud til sine investorer. Det er flot. Det tror jeg ikke at nogen lokalradio i Danmark vil være i stand til, medmindre den får lov til at sende i hele landet, for så opnår vi et befolkningsgrundlag svarende nogenlunde til det berlinske.

Men ikke desto mindre vidner det altså om, at hvis man blot giver lokalradioer ude omkring – ikke bare i Berlin, men jo altså forhåbentlig også her i landet – friere forhold, friere dispositionsmuligheder, så er det muligt at gøre gode lokalradioer ud af det og altså også som i dette tilfælde en god forretning. Og efter min mening kan der næppe være tvivl om, at 7 minutters reklame pr. sendetime ikke er til gene hverken for lytterne eller for nogen som helst andre.

Derfor skal jeg ud over selvfølgelig at anbefale dette lovforslag benytte lejligheden til at anmode kommunikationsministeren om at overveje, at vi til efteråret lemper lovgivningen både for lokalradioerne og for lokal-tv i et sådant omfang, at vi får en bedre økonomi i lokalradioerne. Jeg og vi synes, at lokalradioerne er blevet en god og vigtig del af den lokale nyhedsformidling, og det er en del, vi gerne skulle bevare. Derfor må vi her i Folketinget sørge for at få lovgivningen lavet tilstrækkelig lempelig til, at de også har en chance for at overleve. Dette er et lille skridt, men det er et skridt i den rigtige retning.

Jette Pors (CD):

Allerede i juni 1988 talte CD imod tanken om oprettelse af Lokalradiofonden. Det har nu vist sig, at vi fik ret. Det var synd, at der skulle gå 3 år, før andre partier lod sig overbevise, men bedre sent end aldrig.

Jeg skal bare ganske kort citere, hvad den daværende ordfører, hr. Duetoft, sagde:

»Vi synes, det er urimeligt, at aktive sendere skal give penge til dovne sendere.«

Vi har jo fået meldinger hen ad vejen, og det har nu vist sig, at finansieringsmodellen har haft netop den uheldige effekt, at gode, men

økonomisk trængte lokalradioer har skullet finde penge til at putte i fonden. Det har været en unødigt hård belastning.

Jeg skal ikke trætte med en længere udredning, men det glæder os i CD, at regeringen har fremsat dette lovforslag, og vi kan tilslutte os det. Vi må af med Lokalradiofonden hurtigst muligt.

Marianne Jelved (RV):

Jeg har besluttet at tage dette lovforslag med forholdsvis megen ro, og jeg vil blot minde om, at der i sommeren 1988 blev indgået et forlig mellem den daværende KVR-regering og nogle andre partier, så vi lige kunne komme igennem med et flertal for at få ændret lovgivningen på dette område. Lokalradiofonden var jo betalingen til Det Radikale Venstre for at sige ja til at lukke op for reklamer i lokalradioer; sådan er det oplevet af os.

Jeg skal erkende, at fonden har vist sig at være meget vanskelig at få til at fungere, og at den åbenbart lægger op til det, jeg meget blidt, forsigtigt og diplomatisk vil kalde en uhensigtsmæssig adfærd hos visse radioer – og jeg understreger hos visse.

Jeg skal minde om, at det behov, der var i 1988 for at skaffe midler til at støtte det, vi med en overskrift kalder ikkekommerciel radio, altså fortrinsvis ikkekommerciel radio, stadig væk er til stede. Jeg kan sige, at Det Radikale Venstre har den forståelse, at kommunikationsministeren vil medvirke til at finde en afløser for Lokalradiofonden, og på baggrund af den fælles forståelse kan vi støtte regeringens lovforslag.

Kommunikationsministeren (Torben Rechen-dorff):

Jeg vil gerne sige tak til ordførerne for de faldne bemærkninger. Man kan vel sige, at det ikke har været muligt at finde en eneste ordfører, der mener, at Lokalradiofonden fungerer efter hensigten. Man kan også sige, at Lokalradiofonden i sin nuværende form derfor står over for nedlæggelse, og de tårer, der vil blive fældet i den anledning, vil være få og små.

Når det af navnlig fru Birthe Hansen bliver sagt, at en del lokalradioer vil blive kvalt, når Lokalradiofonden bliver nedlagt, må jeg nok sige, at jeg tror, at lettelsen i det samlede lokalradiobillede vil være større end beklagelserne.

[Kommunikationsministeren]

Jeg skal dog ikke afvise hverken hr. Qvist Jørgensens, fru Birthe Hansens eller fru Marianne Jelveds bemærkninger om, at visse lokalradioer, navnlig små lokalradioer, vil komme i vanskeligheder. Derfor bekræfter jeg også det under de førte forhandlinger givne tilsagn om, at jeg er klar til at se på overgangsordningens længde, og jeg er også klar til at se på, om vi kan finde andre muligheder for at hjælpe lokalradioerne.

Hr. Qvist Jørgensen peger på spørgsmålet om Koda/Gramex-afgifterne, og i den forbindelse har jeg lyst til at sige to ting, nemlig for det første, at jeg allerede har taget kontakt med kulturministeren om denne sag, og for det andet, at Folketinget jo har vedtaget, at provenuet ved Koda/Gramex-afgifterne, om jeg så må sige skal gå til andre fornuftige formål. Derfor er det ret nemt for os i dag i forbindelse med et lovforslag om én ting at sige, at så må vi nok hellere lige finde ud af, hvordan vi henter pengene fra et andet lovområde. Men jeg kan bekræfte tilsagnet om, at vi må kigge på det i udvalget.

Jeg har også lyst til at sige, når vi nu taler om begrebet lokalradioer – og for den sags skyld også lokal-tv – at det strider grundlæggende imod min egen filosofi at sige, at det er en statsopgave at holde liv i lokalradioer og lokal-tv. Jeg har prøvet nogle gange i den forgangne tid og i den debat, der har været om disse ting, at sige, at jeg synes, det er vigtigt, at lokalradioerne og lokal-tv er og skal være lokale radioer og tv, og at det må være det lokale område, der har ansvaret også for den økonomiske side af deres drift, hvis de finansieringsmuligheder, som Folketinget har tilrettelagt, ikke er tilstrækkelige. Men til det mangelydende råb om også at drøfte alternative muligheder i udvalgsarbejdet gentager jeg altså, at jeg er klar.

Til sidst har jeg lyst til at sige, at jeg ikke mener, at det er Folketingets opgave at medvirke til lovgivning, der nedlægger det, vi én gang har oprettet. Jeg mener, som adskillige ordførere har peget på, at både lokalradio- og lokal-tv-funktionen er vigtige funktioner. De har bidraget til at få det lokale område dækket i ordets videste forstand, og de har altså en mission, men jeg mener som sagt, at det først og fremmest er til brug for det lokale miljø og derfor også skal baseres på lokal opbakning, herunder lokal økonomisk opbakning.

Endelig skal jeg sige til hr. Kim Behnke, at det kan godt være, at vi til efteråret skal se mere generelt på finansieringsmulighederne for lokalradio og -tv, men nu skal vi jo også passe på, at vi ikke kommer til at kvæste de ordninger, vi selv laver, og den reklamemængde, der er til stede til hele det elektroniske mediebillede, er formentlig af begrænset karakter.

Hermed sluttede forhandlingene.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Kirsten Jacobsen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Kulturudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 185:

Forslag til lov om mineralske råstoffer m.v. i Grønland (råstofloven).

Af energiministeren (Anne Birgitte Lundholt).

(Fremsat 2/5 91).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Rosing (S):

Det lovforslag, der her forelægges Folketinget, udspringer af et arbejde, der påbegyndtes først i 1990, hvor det stod klart, at råstoflovgivningen i Grønland ikke er tidssvarende. Det er især koncessionsvilkårene, der ikke virker attraktive på mine- og olieindustrien. På baggrund heraf har landsstyreformanden og energiministeren nedsat en arbejdsgruppe med henblik på at udforme oplæg til en ny strategi vedrørende mineralske råstoffer i Grønland.

Det omfattende lovforslag, som vi har på dagsordenen i dag, kan koges ned til følgende punkter:

Det indebærer, at der fremover bliver sikkerhed for selskaberne, de internationale selska-